

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D., a Mgr. Filipa Skřivana v právní věci

žalobců: a) P. J.
b) P. J.
oba bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 12. 2022, č.j. MPSV-2021/110279-233/5,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

1. Žalobci napadají rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 12. 2022, č.j. MPSV-2021/110279-233/5, jímž bylo zamítnuto jejich odvolání a potvrzeno rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru sociálních věcí (dále jen „prvostupňový orgán“), ze dne 5. 2. 2021, č.j. KUZZL 8887/2021, sp. zn. KUSP 11884/2019, kterým ve smyslu § 22 odst. 6 zákona č. 359/1999 Sb.,

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „zákon č. 359/1999 Sb.“), prvostupňový orgán rozhodl o tom, že se žalobci nezařazují do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli.

I. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobci namítají, že napadené rozhodnutí je nesprávné a nezákonné. Žalobci podali jednak žádost o zařazení do evidence osob vhodných stát se pěstouny a žádost o zařazení do evidence osob vhodných stát se osvojiteli. Přesto se v napadeném rozhodnutí objevují důkazy a posouzení správného orgánu k náhradní rodinné péči ve formě pěstounské péče.
3. Žalobci namítají, že skutečnosti uvedené v napadeném rozhodnutí svědčí ve prospěch jejich zařazení do evidence osob vhodných stát se osvojiteli. Odkazují například na stranu 8 napadeného rozhodnutí v části týkající se jejich osvojitelské motivace. Žalobci nesouhlasí se zpochybňováním zdravotního stavu žalobkyně ve spojení s její částečnou invaliditou. Pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobkyně ve výši 35 % je na spodní hranici pro uznání invalidity; ta se posuzuje toliko ve vztahu k výdělečné schopnosti žalobkyně, nikoli k výkonu péče o děti.
4. Ve své argumentaci žalobci dále poukazují na lékařskou zprávu ze dne 24. 11. 2020 od neuroložky MUDr. M. Z., podle níž je žalobkyně schopna péče o dítě. Žalobkyně soustavně pracuje, je zaměstnána na zkrácený úvazek v rozsahu šesti hodin denně, což je podle žalobců slučitelné s výkonem rodičovské role. V případě potřeby je žalobkyně připravena výlučně se věnovat péči o dítě.
5. Žalobci dále poukazují na to, že žalovaný při hodnocení důkazů nedostatečně vyhodnotil vyjádření klinické psycholožky PhDr. A. Š., která ve svém závěru a doporučení uvedla, že manželský pár žalobců doporučuje jako vhodný pro náhradní rodičovskou péči. Žalobkyně je na základě výsledků vyšetření PhDr. A. Š. po intelektové stránce v pásmu velmi dobrého průměru až lehkého nadprůměru; rovněž zaměstnavatel hodnotí žalobkyni jako nekonfliktní. Výsledek vyšetření osobnosti žalobkyně je velice pozitivní a pro požadavky náhradní rodinné péče tak vyhovující.
6. Žalobci proto nesouhlasí se závěrem Mgr. P. M., která žalobkyni popisuje jako sociálně neobratnou, odtažitou, úzkostnou a vyhýbající se kontaktu s lidmi. Dodávají, že žalobkyně je od 3. 2. 2017 zaměstnaná jako prodávačka ve Vsetíně v prodejně s pracovními a ochrannými pomůckami PRIMOZ spol. s r.o a denně přichází do kontaktu se zákazníky, kolegy a dodavateli.
7. Závěrem žalobci shrnují své aktuální majetkové poměry. Pro tyto účely k žalobě připojují mzdové listy z roku 2021 a 2022 a potvrzení o výši invalidního důchodu 1. stupně žalobkyně od ledna 2023. Žalobci uvádějí, že bydlí ve vlastním bytě o velikosti 3+1 a jsou majiteli zahrady v zahrádkářské kolonii ve Vsetíně, kde mohou s dítětem trávit volný čas.
8. Z uvedených důvodů žalobci navrhli, aby zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil. Na svém procesním postoji žalobci setrvali po celou dobu řízení před zdejším soudem.

II. Shrnutí procesního stanoviska žalovaného

9. Žalovaný se žalobou nesouhlasí a uvádí, že napadené rozhodnutí se věnuje individuálním okolnostem situace žalobců a srozumitelně vysvětluje obecné aspekty náhradní rodinné péče (do níž spadá jak osvojení, tak pěstounská péče).
10. Správní orgány zohlednily v možném rozsahu lékařskou zprávu MUDr. M. Z. a zprávu a výsledky vyšetření žalobkyně PhDr. A. Š.; tyto zprávy byly dány do vzájemné souvislosti s lékařskými zprávami a objektivizovanými posudkovými zjištěními. Vyjádření jmenovaných osob však neobstojí v rámci kritérií vhodnosti žalobců pro náhradní rodinnou péči. Při zprostředkování náhradní rodinné péče je prioritní nejlepší zájem (obvykle již zatíženého) dítěte, kterým je zejména stabilita rodinného systému. S ohledem na zdravotní rizika a sníženou zátěžovou toleranci tato stabilita absentuje; majetkové poměry žalobců v tomto směru nejsou relevantní.
11. Taktéž žalovaný setrval na svém procesním postoji po celou dobu řízení před zdejší soudem a navrhl, aby zdejší soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení věci

12. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s.ř.s.“), osobami k tomu oprávněnými (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
13. Zdejší soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a bez jednání za splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s.ř.s. dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
14. K charakteru nyní přezkoumávaného rozhodnutí, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobců proti rozhodnutí o zamítnutí jejich žádosti o zařazení do evidence osvojitelů, zdejší soud předně odkazuje na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20.3.2015, č.j. 4 Ads 12/2015-46, č. 3234/2015 Sb. NSS: *„Napadené rozhodnutí žalovaného se týkalo zařazení osoby stěžovatelky do určité veřejnoprávní evidence, konkrétně evidence žadatelů o zprostředkování osvojení, z čehož Nejvyššímu správnímu soudu vyplývá, že jde o správní řízení zakončené vydáním správního aktu, k jehož přezkoumání je dána pravomoc správních soudů. Rozhodnutí se týká veřejnoprávního statusu takové osoby, tedy in concreto toho, zda veřejná moc stěžovatelku považuje za osobu vhodnou pro zprostředkování osvojení, nebo nikoli, s čímž jsou spojena určitá práva a povinnosti stěžovatelky. Ze zákona o sociálně-právní ochraně dětí totiž vyplývá, že zprostředkování osvojení státními orgány představuje ingerenci veřejné moci do této ryze soukromoprávní oblasti, která je odůvodněna veřejným zájmem na ochraně dětí - srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2012, čj. 3 Ads 144/2011-163, č. 2662/2012 Sb. NSS.“*). Napadené rozhodnutí tedy je soudně přezkoumatelné.
15. Podstatou sporu je naplnění předpokladů stanovených pro zařazení žalobců do evidence osob vhodných pro účely zprostředkování osvojení ve smyslu § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. Žalobci činí sporným zejména výsledky psychologického a zdravotního posouzení žalobkyně.
16. Ze správního spisu vyplynuly pro zdejší soud tyto relevantní skutečnosti. Dne 16. 1. 2019 podali žalobci žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli. Ze zprávy Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

o sociálním šetření v domácnosti žalobců ze dne 17. 1. 2017 se podává, že se žalobci seznámili v roce 2016 a po roce vztahu vstoupili do manželství (u obou šlo o první manželství). V době šetření měli žalobci trvalé bydliště každý na adrese původní rodiny, od podzimu 2018 žijí společně v podnájmu (byt 2+1). Žalobkyně je zaměstnána jako prodavačka v prodejně pracovních oděvů a je poživatelkou částečného invalidního důchodu. Žalobkyně se od dětství léčí s X; poslední záchvat měla v roce 2015, dle sdělení žalobkyně je její stav stabilizovaný. Žalobce vyrůstal v pěstounské rodině, biologické rodiče nezná a neměl potřebu je vyhledat, za své rodiče považuje pěstouny. Své dětství hodnotí jako šťastné. V rodině vyrůstal společně s dalším přijatým chlapcem. Žalobce je zaměstnán jako dělník, je pasivním řidičem a jeho zdravotní stav je dobrý. Žalobce od dětství dochází k psychologce PhDr. A. Š. (dříve ohledně pěstounské péče a hyperaktivity, nyní ve věci náhradní rodinné péče a za účelem rozvíjení a udržování manželství). Žalobcům nebylo ze zdravotních důvodů doporučeno počít vlastní dítě.

17. Žalobci absolvovali přípravu k přijetí dítěte do rodiny v organizaci Centrum poradenství pro rodinné a partnerské vztahy a dne 15. 9. 2020 vyhotovili lektori Mgr. et Mgr. J. Z. a PhDr. D. Ž. závěrečnou zprávu s doporučujícím závěrem. Lektori kladně hodnotili pevný partnerský vztah, podpůrnou síť přátel a místní římskokatolické farnosti, zkušenost s osvojením v blízké rodině a vlastní zkušenost s pěstounskou péčí, ta však dle jejich názoru může být i určitým rizikem. Jako další riziko lektori označili emotivitu žalobce.
18. Součástí správního spisu je dále zdravotní posouzení žalobkyně zpracované (a aktualizované) posudkovým lékařem MUDr. P. V. Z. aktualizovaných zdravotních posouzení plyne, že zdravotní stav žalobkyně je sporně stabilizovaný, její výchovné a pečovatelské schopnosti jsou ohroženy; zdravotní stav žalobkyně tak byl zhodnocen jako rizikový (žalobkyni je diagnostikována mimo jiné X a X, v dalších podrobnostech zdejší soud odkazuje na obsah správního spisu, neboť o diagnózách žalobkyně ani není mezi účastníky řízení sporu).
19. Součástí správního spisu je závěrečná zpráva z psychologického posouzení žalobců vypracovaná Mgr. P. M. ze dne 15. 12. 2020 (vycházející z několika psychologických posouzení a konzultace po přípravě). Ze závěrečné zprávy plyne, že u žalobců byla zjištěna rizika pro zařazení do evidence osob vhodných stát se osvojiteli. Psycholožka zejména poukázala na omezené zdroje vyrovnávání se s problémy u žalobkyně, pro níž je nadměrně zatěžující i běžná míra stresu. Přijetí dítěte do rodiny by pro žalobkyni znamenalo nadměrnou zátěž a bylo by pro ni velmi náročné adekvátně naplňovat potřeby přijatého dítěte. Žalobci mají nižší adaptační potenciál a při méně strukturovaných nebo emočně náročných situacích budou mít obtíže se s nimi lehce vyrovnat a adekvátně reagovat. Nelze očekávat, že by žalobce vhodně reagoval v situacích, kdy bude žalobkyně přetížená. Existují tedy důvodné pochybnosti o vhodnosti jejich zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli, které souvisejí s nízkou schopností žalobců zvládat specifické potřeby dítěte vyrůstajícího v náhradní rodinné péči.
20. Dne 5. 2. 2021 prvostupňový orgán rozhodl o tom, že se žalobci nezařazují do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli, neboť v průběhu odborného posouzení byly zjištěny rizikové faktory pro výkon role náhradního rodiče. Svěřené dítě by podle prvostupňového orgánu bylo vystaveno riziku nestabilní péče primární pečující osoby, která není schopna nést dlouhodobě případnou zátěž. Žalobci mají nižší adaptační potenciál a mohou mít potíže se dobře vyrovnat se situacemi, které mohou zažívat při péči o svěřené dítě. Z psychologické Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

charakteristiky žalobce nelze očekávat vhodnou reakci v zátěžových situacích. Péče o přijaté dítě je vzhledem ke specifikům náhradní rodinné péče náročnější než péče o vlastní dítě, neboť se do náhradní rodinné péče umisťují i děti s rizikovými předpoklady z hlediska jejich vývoje a s nejistou prognózou do budoucna. Žalobkyně by mohla být péčí nadměrně zatížena, což by mohlo vést ke zhoršení jejího zdravotního stavu.

21. Proti tomuto rozhodnutí žalobci podali odvolání. Na základě podaného odvolání dne 16. 4. 2021 vypracoval MUDr. P. V. aktualizované zdravotní posouzení pro potřeby náhradní rodinné péče. Dospěl k závěru, že zdravotní stav žalobkyně je sporně stabilizovaný, dle neurologického vyšetření ze dne 23. 7. 2020 není žalobkyně schopna pracovního zařazení a jedná se o chronické, v čase progredující onemocnění a je velmi pravděpodobné, že výchovné a pečovatelské aktivity jsou ohroženy. Je velmi sporné, zda je zde předpoklad spolehlivé, dlouhodobé, soustavné, dostatečné řádné péče a výchovy dítěte. Podle zdravotnického posouzení nelze spolehlivě předpovědět, zda stav obtížné kompenzace se závratěmi a úzkostnou poruchou deklarovaný v neurologickém vyšetření ze dne 23. 7. 2020 s uvedením, že pacientka není schopna soustavného pracovního zařazení, se bude či nebude opakovat a kdy. Nelze rovněž předpovědět, zda se další projevy X uvedené v genetické konzultaci (doc. MUDr. A. Š., CSc.) objeví či nikoli a kdy.
22. Následně žalovaný požádal o posouzení zdravotního stavu žalobkyně vlastní posudkovou lékařku MUDr. J. W. Ta se vyjádřila k otázkám žalovaného tak, že by péče o dítě pro žalobkyni byla zatěžující, žalobkyně by péči o dítě a jeho výchovu nemusela zvládat a mohlo by dojít ke zhoršení frekvence X, i k projevům ev. X, jejíž náznaky se v její anamnéze objevují. Na otázku žalovaného, zda by celková prognóza zdravotního stavu žalobkyně mohla mít vliv na péči o přijaté dítě (popřípadě jakým způsobem), MUDr. J. W. odpověděla, že ano, že prognózu zdravotního stavu ovlivňuje přítomnost X. Při recidivě X by mohla být péče o dítě vážně ohrožena. Péče o dítě by mohla být ohrožena i případným rozvojem X nebo rozvojem X v souvislosti s diagnostikou X typu 1. Žalobkyně je uznaná invalidní v 1. stupni, pro X je žalobkyně schopna výkonu výdělečné činnosti jen v menší intenzitě a rozsahu. Riziko X zde je, ale nelze předpovědět, zda a kdy se X objeví. Zátěž (psychická a fyzická) při péči o dítě by mohla mít vliv na zdravotní stav žalobkyně ve smyslu jeho zhoršení – zhoršení výskytu X, rozvoj X v rizikovém terénu, či možného krvácení při fyzické zátěži při vzniku X.
23. Žalovaný následně napadeným rozhodnutím zamítl odvolací námitky a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.
24. Podle § 799 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“), se osvojitelem může stát pouze zletilá a svéprávná osoba zaručuje-li svými osobními vlastnostmi a způsobem života, jakož i důvody a pohnutkami, které ji vedou k osvojení, že bude pro osvojené dítě dobrým rodičem. Podle § 799 odst. 2 o.z. nesmí zdravotní stav osvojitele nebo obou osvojitelů omezovat péči o osvojené dítě ve značné míře.
25. Podle § 19a odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. spočívá zprostředkování osvojení a pěstounské péče a) ve vyhledávání dětí uvedených v § 2 odst. 2, kterým je třeba zajistit péči v náhradním rodinném prostředí formou pěstounské péče nebo osvojení, b) ve vyhledávání fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny, c) v odborné přípravě fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny k přijetí dítěte do rodiny, d) ve výběru určité Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

fyzické osoby vhodné stát se osvojitelem nebo pěstounem určitého dítěte, jemuž se osvojení nebo pěstounská péče zprostředkovává, a v zajištění osobního seznámení se dítěte s touto osobou.

26. Podle § 22 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. vede krajský úřad pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče evidenci dětí uvedených v § 19a odst. 1 (dále jen „evidence dětí“) a evidenci žadatelů vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny (dále jen „evidence žadatelů“).
27. Podle § 22 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb. obsahuje evidence žadatelů obsahuje a) kopii spisové dokumentace podle § 21 odst. 5, b) odborné posouzení podle § 27, c) další doklady potřebné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče.
28. Podle § 22 odst. 6 zákona č. 359/1999 Sb. rozhoduje krajský úřad o zařazení žadatele do evidence žadatelů neprodleně po odborném posouzení žadatele podle § 27. Pokud krajský úřad v průběhu řízení zjistí závažné důvody, pro které nelze žadatele zařadit do evidence žadatelů, může rozhodnout o zamítnutí žádosti i před provedením odborného posouzení žadatele v rozsahu stanoveném v § 27. V rozhodnutí o zařazení žadatele do evidence žadatelů krajský úřad stanoví žadateli povinnost hlásit krajskému úřadu všechny změny rozhodné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče do 15 dnů ode dne jejich vzniku.
29. Podle § 27 odst. 1 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb. zahrnuje odborné posouzení pro zprostředkování osvojení a pěstounská péče posouzení dítěte a žadatele podle odstavce 2.
30. Podle § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. se pro účely zprostředkování osvojení a pěstounské péče posuzuje u žadatelů charakteristika osobnosti, psychický stav, zdravotní stav, jenž zahrnuje posouzení, zda zdravotní stav žadatele z hlediska duševního, tělesného a smyslového nebrání dlouhodobé péči o dítě, předpoklad vychovávat dítě, motivace, která vedla k žádosti o osvojení dítěte nebo k jeho svěření do pěstounské péče, stabilita manželského vztahu a prostředí v rodině, sociální prostředí, zvláště bydlení a domácnost, etnické, náboženské a kulturní prostředí žadatele, popřípadě další skutečnosti rozhodné pro osvojení dítěte nebo jeho svěření do pěstounské péče. Posouzení krajský úřad provede do 30 dnů ode dne zjištění všech potřebných skutečností.
31. Podle § 27 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb. provádí odborné posuzování krajský úřad, jde-li o děti nebo žadatele, které zařazuje do evidence dětí nebo žadatelů krajský úřad, a to před zařazením do takové evidence, nebo kteří jsou v evidenci dětí nebo v evidenci žadatelů vedené krajským úřadem.
32. Podle § 27 odst. 8 zákona č. 359/1999 Sb. je ministerstvo oprávněno pro účely odvolacího řízení provést nové odborné posouzení žadatele.
33. Předně zdejší soud poukazuje na nesprávné označení prvostupňového rozhodnutí a data jeho vydání ve výroku napadeného rozhodnutí, k němuž došlo zřejmým překopírováním textu jiného rozhodnutí žalovaného. Žalovaný ve výroku napadeného rozhodnutí uvedl: „[...] na základě odvolání účastníků řízení proti rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru sociálních věcí, č. j. KUZZL 13747/2021, sp. zn. KUSP 6730/2020 SOC ze dne 24. 2. 2021 se podle § 90 odst. 5 správního řádu odvolání zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.“ Informace obsažené ve správním spisu přitom indikují (neboť toto rozhodnutí není jeho součástí), že šlo o prvostupňové rozhodnutí o zařazení žalobců do evidence pěstounů a toto

prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 12. 2022, č.j. MPSV-2021/110279-233/3 (ovšem ani toto rozhodnutí není součástí správního spisu).

34. V daném případě však nejsou dány žádné pochybnosti o tom, jaké rozhodnutí bylo přezkoumáváno (prvostupňové rozhodnutí je řádně označeno jak v záhlaví napadeného rozhodnutí, tak hned v úvodní části odůvodnění napadeného rozhodnutí), stejně tak odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyvolává pochybnosti o tom, jaké rozhodnutí (jakého obsahu) žalovaný v rámci svých úvah posuzoval (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2012, č.j. 3 Ads 14/2012-72). Toto pochybení je tak napravitelné v rámci opravy zřejmých chyb a nesprávností ve smyslu § 70 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, a není důvodem, pro který by měl zdejší soud napadené rozhodnutí zrušit.
35. Namítají-li žalobci, že se v textu napadeného rozhodnutí objevují důkazy vztahující se k náhradní rodičovské péči ve formě pěstounské péče, pak s ohledem na charakter shora citované jednotné právní úpravy týkající se zprostředkování osvojení a pěstounské péče (v jejichž rámci správní orgány posuzují tatáž kritéria ve smyslu § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb.), pak zdejší soud, vyjma shora uvedeného pochybení ve výroku napadeného rozhodnutí, žádné pochybení žalovaného (kupř. při hodnocení důkazů) vzbuzující pochyby o tom, co bylo předmětem řízení (zařazení žalobců do evidence osob vhodných stát se osvojiteli), neshledal. Z obsahu jak napadeného rozhodnutí, tak správního spisu neplyne, že by žalovaný vycházel z listin vztahujících se k jinému řízení; všechny důkazy uvedené v napadeném rozhodnutí jsou součástí správního spisu a jsou ať již ve větší či menší míře relevantní pro rozhodnutí o zařazení osob do evidence osob vhodných stát se osvojiteli. Nadto sami žalobci jednotlivé podklady, které by se měly vztahovat k jinému správnímu řízení a byly by s to vyvolat nesrozumitelnost napadeného rozhodnutí, nekonkretizují. Pokud jde o zdravotní posouzení MUDr. P. V., pak ta jsou zpracována pro účely náhradní rodinné péče, a nelze a priori dovozovat, že (a zda vůbec) byly použity pro obě souběžně vedená správní řízení. Avšak použití stejného důkazu (lékařské zprávy apod.) v jednom řízení nebrání jeho použití řízením jiným, pokud je takový důkaz pro danou věc relevantní. Tento postup odpovídá zásadě materiální pravdy, a to povinnosti správních orgánů zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, v rozsahu nezbytném pro předmětné řízení (§ 3 správního řádu). Tato námitka tak není důvodná.
36. Pokud jde o věcné posouzení napadeného rozhodnutí, pak zdejší soud předesílá, že primárním kritériem při posuzování vhodnosti zařazení žadatelů do evidence osob pro náhradní rodinnou péči je nejlepší zájem dítěte. Ten spočívá ve vytvoření stabilního náhradního rodinného prostředí poskytujícího kvalitní péči nejen po stránce psychické a emoční, ale také po stránce sociální a fyzického a materiálního zajištění. Jak také plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2019, č.j. 9 Ads 84/2019-51: „[r]ozhodování o náhradní rodinné péči, jejíž jednou z forem je osvojení dítěte, které bylo zbaveno svého původního rodinného prostředí, musí být v souladu s čl. 20 Úmluvy o právech dítěte ovládáno jako předním hlediskem nejlepším zájmem dítěte. Na rozdíl od dítěte není postavení osoby, která projeví zájem o zprostředkování adopce a zápis v evidenci žadatelů vhodných k adopci, chráněno žádným ústavně zaručeným právem, a to ani právem na ochranu rodinného života podle čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva), či právem na ochranu

rodičovství a rodiny podle čl. 32 odst. 1 Listiny, které lze navíc podle čl. 41 odst. 1 Listiny aplikovat pouze v mezích zákonů, které toto právo provádějí. Tato práva chrání existující rodinné vztahy, nikoliv toliko „přání“ založit rodinu (viz v napadeném rozhodnutí citované rozsudky Evropského soudu pro lidská práva nebo také Bobek, Michal. Čl. 3, in Wagnerová, E. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer 2012, str. 99). S ohledem na to není třeba provádět jakoukoliv optimalizaci práv žadatele s právy potenciálně osvojovaného dítěte, ale předním hlediskem je toliko nejlepší zájem dítěte, tj. vytvoření náhradního rodinného prostředí, které dítěti poskytne co nejkvalitnější péči jak po stránce psychické a emoční, tak ale i dostačující a věku dítěte odpovídající fyzické a materiální zajištění.“

37. Jednotlivá kritéria upravená v § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. správní orgány neposuzují izolovaně, nýbrž ve vzájemných souvislostech a s přihlédnutím k nejlepšímu zájmu dítěte; ve svém rozsudku ze dne 28.5.2019, č.j. 9 Ads 84/2019-51, Nejvyšší správní soud uvádí, že: „[r]yze medicínské hodnocení zdravotního stavu samo o sobě nemusí vypovídat o schopnostech žadatele poskytovat dítěti péči, podstatné je právě to, jak zdravotní stav ovlivní schopnost péče o dítě a toliko posouzení zdravotního stavu žadatele jako klíčového kritéria by mohlo představovat neopodstatněnou diskriminaci osob s různým zdravotním postižením v přístupu k náhradní rodinné péči.“
38. Těmto požadavkům přitom žalovaný dostal a v napadeném rozhodnutí dostatečně odůvodnil, proč správní orgány nevyhověly žádosti žalobců o zařazení do evidence osob vhodných stát se osvojiteli a z jakých důvodů byla žalobkyně po stránce zdravotní a psychické považována pro účely zprostředkování osvojení za rizikovou.
39. Žalovaný na str. 17 napadeného rozhodnutí poukázal na to, že základním právem dítěte, které je dočasně či trvale zbaveno péče své rodiny, je právo na zvláštní ochranu v podobě zajištění náhradní rodinné péče. Nejlepší zájem dítěte souvisí s povinností příslušných orgánů v procesu odborného posuzování případných žadatelů o náhradní rodinnou péči identifikovat všechna rizika, která mohou být z pohledu přijatého dítěte a zajištění jeho potřeb relevantní, a zmapovat možnosti jejich vyloučení či zmírnění. Žalovaný na str. 18 napadeného rozhodnutí dodal, že míra konkrétního rizika je v běžném životě vždy přítomna, avšak nesmí přesáhnout jistou míru pravděpodobnosti. Tato rizika je třeba vyhodnocovat komplexně, méně významný ukazatel může být ve spojení s jinou charakteristikou určující. Žalovaný dále uvedl, že zdravotní stránka sama o sobě kontraindikací v péči o dítě není, avšak zdůraznil, že na lékařské zprávy odborných lékařů nahlíží optikou náhradní rodinné péče (str. 20 napadeného rozhodnutí). Žalovaný vyšel ze zprávy o zdravotním posouzení revizní posudkové lékařky žalovaného MUDr. J. W. a dospěl k závěru, že nelze zpochybnit, že v případě žalobkyně nejde o zdravotní stav sám o sobě, ale o kombinaci zdravotního stavu a psychických dispozic. Přijetí dítěte do náhradní rodinné péče s sebou nese významné a dlouhodobé zvýšení fyzické i psychické zátěže pro osvojitele. Zvýšená míra stresu a psychického zatížení může ovlivnit destabilizaci zdravotního stavu žalobkyně, v jehož důsledku by mohlo dojít k narušení stability rodinného systému a jistot pro přijaté dítě (str. 21 napadeného rozhodnutí).
40. Odkazují-li žalobci v podané žalobě na str. 8 napadeného rozhodnutí, kde žalovaný shrnuje závěrečnou zprávu zprostředkovanou Centrem poradenství pro rodinné a partnerské vztahy, příspěvková organizace (č.j. KUZL 80929/2020), z níž se podává, že žalobci mají osvojitelskou motivaci, pak motivace je ve smyslu § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

Sb. jen jedním z kritérií pro zařazení žalobců na seznam osvojitelů, nikoli však v daném případě určujícím kritériem pro vyhovění jejich žádosti. Tato zpráva (se závěrem o vhodnosti žalobců stát se osvojiteli) byla jen jedním z podkladů, které měly správní orgány k dispozici.

41. Klíčovým pro nezařazení žalobců do evidence osob vhodných stát se osvojiteli byla kombinace zdravotního a psychického stavu žalobkyně. Zásadním podkladem pro určení zdravotního stavu žalobkyně byla zdravotní posouzení pro potřeby náhradní rodinné péče posudkového lékaře MUDr. P. V. Z těchto zdravotních posouzení plyne, že u žalobkyně (zejména posouzení ze dne 26. 10. 2020) došlo ke zhoršení zdravotního stavu, je přítomno riziko ohrožení výchovné a pečovatelské kapacity, a v důsledku toho není dán předpoklad spolehlivé, dlouhodobé, soustavné, dostatečné a řádné péče a výchovy dítěte. V podrobnostech zdejší soud odkazuje na zdravotní stav žalobkyně popsany MUDr. P. V. Dne 28. 3. 2022 vypracovala revizní posudková lékařka žalovaného MUDr. J. W. zdravotní posouzení žalobkyně se závěrem, který koresponduje se závěry MUDr. P. V., a poukázala na závažnost onemocnění žalobkyně z hlediska dlouhodobé zátěže pro její organismus (i po psychické stránce).
42. Odkazují-li v této souvislosti žalobci na zprávu neuroložky MUDr. M. Z. ze dne 24. 11. 2020, z níž plyne, že žalobkyně je z neurologického hlediska schopna péče o dítě, pak ze zdravotních posouzení MUDr. P. V. a MUDr. J. W. nelze dovozovat, že by tato zdravotní posouzení nevzala v potaz také odborný názor MUDr. M. Z. Jak MUDr. P. V., tak MUDr. J. W. vycházeli z lékařských zpráv neuroložky MUDr. M. Z. (ze dne 23. 7. 2020, 20. 10. 2020 a 24. 11. 2020). Odkazují-li žalobci na lékařskou zprávu ze dne 24. 11. 2020, že je žalobkyně z neurologického hlediska schopna péče o dítě, pak jde o vyjádření lékaře specialisty, z něhož nelze a priori dovozovat s přihlédnutím k celkovému zdravotnímu a psychickému stavu žalobkyně, že žalobkyně bude vhodnou osobou k zajištění náhradní rodinné péče (viz výše bod 36 tohoto rozsudku).
43. Zpochybňují-li dále žalobci výsledky psychologického vyšetření psychologkou Mgr. P. M. obsažené ve zprávě ze dne 15. 12. 2020 odkazem na vyjádření klinické psychologky PhDr. A. Š. (ve zprávě ze dne 17. 1. 2019 a ve výsledcích psychologického vyšetření osobnosti žalobkyně ze dne 18. 5. 2021), podle níž je žalobkyně vhodnou osobou k zajištění náhradní rodinné péče a manžele J. považuje za vhodné osoby stát se adoptivními rodiči, pak ani tento odkaz neobstojí. Pokud jde o zprávu PhDr. A. Š. ze dne 17. 1. 2019, tu zdejší soud chápe jako doporučení žalobců k náhradní rodinné péči vycházející především z dlouhodobé psychologické péče o žalobce, avšak ta ve světle požadavků § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. k vyhovění žádosti žalobců vést nemůže. Stejně tak k němu nemohou vést závěry psychologického vyšetření žalobkyně ze dne 18. 5. 2021 ohledně intelektových schopností žalobkyně, neboť z něho neplyne, jaká konkrétní kritéria osobnosti PhDr. A. Š. hodnotila a na základě jakých metod; zpráva o provedeném vyšetření obsahově postrádá celkové hodnocení psychické stránky žalobkyně, aniž by zdejší soud jakkoli zpochybňoval samotné hodnocení intelektu žalobkyně. Žalovaný se ke zprávám PhDr. A. Š. vyjádřil na str. 23 a 24 napadeného rozhodnutí s tím, že tyto zprávy s ohledem na jejich nízkou vypovídající hodnotu nepovažoval za natolik relevantní, aby vyvrátily závěry psychologického vyšetření žalobců Mgr. P. M. obsažené v závěrečné zprávě ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. KUSP 11884/2019 SOC (vycházející z psychodiagnostických vyšetření ze dne

4. 11. 2019, 9. 12. 2019, 23. 1. 2020 a 24. 11. 2020). S tím zdejší soud souhlasí. Mgr. P. M. na str. 6 a 7 závěrečné zprávy mimo jiné uvedla, že pro žalobkyni je i běžná míra stresu nadměrně zatěžující a přijetí dítěte by pro ni znamenalo nadměrnou zátěž. V podrobnostech ohledně hodnocení osobnosti žalobkyně, zejména pokud jde o chování v běžných interpersonálních situacích, a naopak v méně strukturovaných situacích, zdejší soud odkazuje na obsah závěrečné zprávy, jež je součástí správního spisu.

44. V hodnocení provedeném žalovaným zdejší soud nespatřuje žádnou nelogičnost. Psychickou odolnost žalobkyně neprokazuje ani její odkaz na charakter práce, neboť i psychologka Mgr. P. M. uvedla, že běžné situace, s nimiž se žalobkyně dlouhodobě setkává při výkonu práce, žalobkyně zvládá. Proto také žalobkyně dle názoru zdejšího soudu může být spolehlivým zaměstnancem, mít trvalý pracovní poměr, mít bezproblémový vztah s manželem a svým blízkým okolím a při zachování medikace nemusí dojít k významnému zhoršení zdravotního stavu. Nicméně žalovaný v napadeném rozhodnutí správně nastínil zátěžové situace spojené s náhradním rodičovstvím, kdy jde nejen o standardní zajištění kompletního rozvoje dítěte, nýbrž o péči a psychologické a výchovné působení o to náročnější, neboť může jít o tzv. zatížené dítě. Proto také správní orgány kladou velmi přísné požadavky (mimo jiné i pokud jde o psychickou odolnost) na žadatele o zařazení do evidence osob vhodných k náhradní rodinné péči. Mají-li tedy správní orgány posoudit vhodnost žalobců pro náhradní rodinnou péči, pak musí zvažovat předpoklady žadatelů ve smyslu § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. v kontextu všech shora uvedených skutečností a identifikovat případná rizika. Správní orgány takto postupovaly a opatřily pro toto zhodnocení dostatečné podklady. Žalovaný také dostatečně zdůvodnil, proč považuje zařazení žalobců do evidence za rizikové, a tyto svoje úvahy opřel o podklady aktualizované i v rámci odvolacího řízení: zdravotní a psychologické vyšetření; nadto zdravotní posouzení bylo MUDr. P. V. Postupu správních orgánů při opatrování a hodnocení důkazů tak nemá zdejší soud co vytknout.
45. Pokud jde o skutečnost, že žalobkyně byla uznána invalidní v 1. stupni invalidity, tu se zdejší soud ztotožňuje s argumentací žalobců, že invalidita je ve smyslu § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, pouze ukazatelem poklesu pracovní schopnosti vlivem dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu a její přiznání samo o sobě nedokládá, zda osoba (tu žalobkyně) je či není schopna pečovat o dítě, ani zda je vhodnou osobou pro náhradní rodinnou péči (zprostředkování osvojení). Žalovaný však při svém posouzení, zda je žalobkyně schopna zajistit dítěti celodenní péči, vycházel nejenom z existence invalidity 1. stupně u žalobkyně, nýbrž zohlednil i vlastní tvrzení žalobkyně, že je schopna soustavně pracovat pouze na zkrácený úvazek. Žalovaný poukázal v této souvislosti na to, že dítěti je třeba zajistit soustavnou celodenní péči, že děti přicházející z náhradní rodinné péče s sebou nesou různé zátěže a péče o ně je náročnější. Tyto děti potřebují velkou míru pozornosti, péče a konzistentní „syťící“ prostředí (str. 22 napadeného rozhodnutí). S touto úvahou se ztotožňuje i zdejší soud a plně na ni odkazuje. Zdejší soud doplňuje, že žalovaný v tomto kontextu neměl na mysli to, zda je žalobkyně schopna vzdát se svého zaměstnání ve prospěch péče o dítě, ale zda je schopna takovou péči permanentně (trvale) poskytovat.
46. Argumentují-li žalobci v podané žalobě svým zázemím (pokud jde o finanční poměry, bydlení, existenci zahrady, kde lze trávit volný čas), pak neexistence zázemí nebyla důvodem

pro nevyhovění jejich žádosti, to bylo naopak z hlediska ekonomického hodnoceno jako stabilní. Přestože i toto hledisko je jistě ve smyslu § 27 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. relevantní, při posuzování vhodnosti žalobců coby potenciálních osvojitelů převážila v neprospěch vyhovění žádosti jako významná jiná hlediska, a to zejména zdravotní a psychologická, indikující absenci potřebné stability a zdravotní a psychologické prognózy z hlediska vytvoření podmínek a prostředí pro dítě v rámci náhradní rodinné péče (str. 22 napadeného rozhodnutí). Připojují-li tedy žalobci k žalobě výpis z katastru nemovitostí vztahující se k bytové jednotce, mzdové listy za rok 2021 a 2022 a potvrzení o výši důchodu žalobkyně ze dne 13. 2. 2023, pak jimi zdejší soud s ohledem na výše uvedené nepovažoval za potřebné dokazovat. Zbývající listiny zmiňované žalobci pak jsou součástí správního spisu.

47. Zdejší soud tedy neshledal žalobu důvodnou a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by atakovala zákonnost napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

IV. Náklady řízení

48. O nákladech řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobci nebyli ve věci úspěšní, a proto jim nenáleží právo na náhradu nákladů řízení; to by náleželo procesně úspěšnému účastníkovi, kterým byl žalovaný. Zdejší soud však nezjistil, že by žalovanému vznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, a navíc je žalovaný ani nepožadoval, proto rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 7. listopadu 2024

David Raus v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

